

Afrikaans Eerste Addisionele Taal

Graad 10

Selfstandige Naamwoorde

Notas

SELFSTANDIGE NAAMWOORDE :

Hoe toets ek of iets 'n selfstandige naamwoord (noun) is?

- het (soms) meervoud en verkleining [tafel; tafeltjie]
- het (soms) geslag (gender) [kelner; onderwyseres]

Daar is 4 belangrike soorte:

1. soortnaam (common noun)

Goed waaraan jy gewoonlik kan vat of kan sien soos skoen, pot, boek, hand

2. eienaam (proper noun)

Name van lande, mense, besighede, handelsmerke, tydperk soos Coca-Cola, Facebook, Johan, Kaapstad, Renaissance

3. abstrakte s.nw (abstract noun)

Emosies, gevoelens, eienskappe soos liefde, tevredenheid, geduld

4. versamelname (collective noun)

Wanneer goed in 'n versameling voorkom gebruik ons woorde soos 'n trop skape, 'n tros druiwe, 'n bondel wasgoed, 'n swerm voëls

MEERVOUDE:

MEERVOUDE			
KORT VOKAAL bak bakke bok bokke pil pille nek nekke	LANG VOKAAL paal pale been bene boom bome vuur vure	ANDER VOKALE / DIFTONGE mier miere boek boeke muis muisse seil seile deur deure fout foute pyl pyle	WOORDE WAT -ens KRY: bad baddens bed beddens gevoel gevoelens lewe lewens vrou vrouens
EINDIG OP -og oog oë boog boë oorlog oorloë	EINDIG OP -ag vraag vraë dag dae vlag vlaë		UITSONDERINGS blad blaie brug brue buurman bure eetding eetgoed gat gate glas glase hemp hemde lid lede nag nagte pad paaie skip skepe spel spele stad stede tyd tye
EINDIG OP -o, -i, -u + BEKLEMTTOONDE -a pa pa's foto foto's skadu skadu's bikini bikini's	DUBBEL KONSONANT park parke dorp dorpe prent prente	WOORDE WAT -te KRY bees beeste fees feeste lys lyste nes neste prefek prefekte produk produkte tydskrif tydskrifte	
EINDIG OP -uig vliegtuig vliegtuie voertuig voertuie	-f WORD w brief briewe golf golwe sif siwwe slaaf slawe		
EINDIG OP -heid besigheid besighede moeilikhed moeilikhede			

VERKLEINING:

VERKLEINING		
KORT VOKAAL + k, p, g, s dak dakkie pop poppie sug suggie kas kassie	LANG VOKAAL skaap skapie rook rokie neef nefie	KORT VOKAAL + l, m, n, r bal balletjie kam kammetjie man mannetjie ster sterretjie
ENDIG OP -d hoed hoedjie mond mondjie potlood potloodjie	ENDIG OP -t mat katjie boot bootjie present presentjie	2 VOKALE/KONSONANTE neus neusie broek broekie park parkie
1 LETTERGREEP + -ing, ong, ang ring ringetjie slang slangetjie sprong sprongetjie	2+ LETTERGREEP + -ing koning koninkie heining heininkie horing horinkie tekening tekeninkie	LANG VOKAAL/DUBBEL KONSONANT + m boom boompie arm armpie skelm skelmpie
EINDIG OP -o, -i, -u + BEKLEMTTOONDE -a pa pa'tjie foto foto'tjie skadu skadu'tjie bikini bikini'tjie	EINDIG OP -ie baadjie baadjietjie mandjie mandjietjie horlosie horlosietjie meisie meisietjie vakansie vakansietjie	UITSONDERINGS: blad blaadjie gat gaatjie pad paadjie spel speletjie wa waentjie

TELWOORD

Daar is TWEE soorte:

1. Hooftelwoord (hoof=main)

Dit is woorde met 'n GETAL/hoeveelheid soos twee, twee en dertig / twee-en-dertig, honderd, drie duisend / drieduisend, baie, min

2. Rangtelwoord (rang=rank)

Dit is woorde wat 'n RANG/posisie aandui soos eerste, vyfde, laaste, soveelste

SOORTE SINNE

- Stelsin (statement) - Die seun skop die bal.
- Vraagsin (question) - Skop die seun die bal?
- Bevelsin (command) - Skop die bal. / Moenie die bal skop nie!
- Uitroepsin (exclamation) - Die seun gaan val!